

ІГРОВА ПСИХОКОРЕКЦІЯ ПРИ РОБОТІ З ДІТЬМИ З СИНДРОМОМ ДЕФІЦИТУ УВАГИ З ГІПЕРАКТИВНІСТЮ

Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю (СДУГ) є одним із найпоширеніших психічних розладів у дітей, що впливає на їхній навчальний та соціальний розвиток. Діти з цим синдромом часто мають труднощі зі зосередженістю, контролем своєї поведінки та регуляцією емоцій, що може призводити до проблем в навчанні, спілкуванні та адаптації в соціумі.

Робота з дітьми з СДУГ потребує комплексного підходу, в якому однією з ключових складових є ігрова психокорекція. Ігрова психокорекція відіграє важливу роль у формуванні у дітей навичок саморегуляції, розвитку уваги, зосередженості та соціальних навичок. Враховуючи те, що діти з СДУГ зазвичай виявляють великий інтерес до ігрових процесів, використання ігрової психокорекції стає не лише ефективним, але й приємним способом взаємодії з ними.

Застосування ігрової психокорекції при роботі з цією категорією дітей може значно поліпшити їхню поведінку, адаптацію в шкільному середовищі та взаємодію зі своїми однолітками. Такий підхід дозволяє залучити дитину до навчання, сприяє позитивному розвитку її особистості та покращує якість її життя.

Дослідження в галузі ігрової психокорекції при роботі з дітьми з синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю проводилися різними науковцями. Один із відомих дослідників на цю тему - Ю. С. Шевченко, який спільно з М. Ю. Шевченко займався вивченням комплексної роботи з дітьми з гіперактивністю, включаючи в себе ігрові методи. Їхні дослідження публікувалися в 1997 році. Також важливі внески в цю область зробили інші дослідники, такі як А. Е. Тамбов та співавтори, які вивчали застосування комп'ютерних ігор для діагностики та розвитку різних аспектів уваги, включаючи дітей з синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю.

Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю (СДУГ) характеризується порушенням роботи головного мозку, що проявляється у імпульсивній поведінці, неуважності та надмірній активності. У дітей з СДУГ процеси збудження переважають над процесами гальмування, що призводить до того, що їхня поведінка керується миттєвими бажаннями, інтересами та потребами. Це може викликати бурхливу негативну реакцію у випадку, коли їхні потреби не задовольняються негайно.

Це обумовлено незрілістю кори головного мозку та підкіркових структур, що регулюють вміння контролювати себе та приймати вольові рішення. Діти з СДУГ часто мають труднощі зі ставленням цілей, виконанням завдань та досягненням результатів через невміння самоорганізуватися. Важливо зауважити, що цей синдром не свідчить про низький інтелект – навпаки, діти з СДУГ часто мають високі розумові здібності та високий показник IQ, але їм складно реалізувати свій потенціал через труднощі у саморегуляції та організації своєї діяльності.

Терапевтичне втручання для дітей з синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю (СДУГ) включає як медикаментозну терапію, так і поведінкові методи. Ліки можуть бути призначені у випадках серйозних проявів синдрому, але при легших формах СДУГ або в деяких випадках вони можуть бути відкладені в користь поведінкової терапії.

Підкреслюється, що ніяка медикаментозна терапія не замінить навчання дитини самоконтролю та прийнятній поведінці.

Поведінкова терапія виявляється найефективнішим методом, оскільки спрямована на підкріплення бажаних форм поведінки з поступовим зниженням негативних проявів [1]. Крім традиційної когнітивно-поведінкової терапії, існують інші методи, такі як нейрокорекція (спеціальні фізичні вправи для мозку), метод Томатіса, біоакустична корекція, ігри з піском, музична терапія та масаж.

Корекція дітей з СДУГ має відбуватися на індивідуальному рівні, зокрема через психологічну допомогу, оскільки такі діти часто страждають від тривожності та невпевненості. Також важлива групова робота, оскільки саме у соціальному середовищі формуються навички спілкування та поведінки.

Головна ідея полягає в тому, що гіперактивні діти зазвичай не можуть дотримуватися правил поведінки на уроці, де потрібно довго сидіти спокійно і бути уважними одночасно. Замість цього, їм пропонуються розвиваючі ігри, які допомагають тренувати увагу та контроль імпульсивності. Ці ігри можуть бути спрямовані на різні аспекти уваги та рухову активність, і вони мають бути адаптовані до потреб кожної дитини. Такий підхід дозволяє дітям не лише розвивати необхідні навички, але й насолоджуватися процесом гри. Крім того, ігри можуть бути використані як на уроці, так і вдома, щоб підтримувати розвиток дитини [2].

Виділяють кілька груп розвиваючих ігор для дітей з синдромом гіперактивності, які можуть чергуватися в структурі єдиного ігрового сюжету спеціально організованих занять, а також включатися у зміст вільного часу в школі і вдома:

1. Ігри на розвиток уваги: Ці ігри спрямовані на покращення різних аспектів уваги, таких як фіксація, концентрація, утримання та розподіл уваги. Вони можуть включати завдання, що спонукають дітей до активного пошуку та спостереження за деталями в ігровій ситуації [3].

2. Ігри на подолання рухової расторможеності та тренування посидючості: Ці ігри допомагають дітям зменшити рухову активність та навчитися контролювати свої рухи відповідно до ситуації.

3. Ігри на тренування витримки та контроль імпульсивності: Ці ігри спрямовані на розвиток навичок управління власними діями та реакціями, зокрема, зниження імпульсивних дій та збільшення витримки.

4. Ігри з комп'ютерними програмами: Комп'ютерні ігри можуть бути ефективним інструментом для ігрової психокорекції, оскільки вони можуть бути цікавими та привабливими для дітей, а також можуть надати можливість для індивідуалізації та адаптації завдань до потреб конкретної дитини.

Ігрова психокорекція при роботі з дітьми, у яких спостерігається синдром дефіциту уваги з гіперактивністю (СДУГ), є важливою складовою комплексного підходу до лікування та розвитку таких дітей. Цей метод спирається на використання різноманітних ігор та активностей для покращення уваги, концентрації, самоконтролю та інших ключових навичок.

Основна ідея ігрової психокорекції полягає в тому, щоб діти вчилися не за допомогою традиційних методів, а через гру. Це дозволяє зробити процес навчання більш привабливим, цікавим та ефективним для дітей з СДУГ, які можуть мати труднощі з увагою та самоконтролем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горбунова Л.А., Колісниченко Н.А., Шевченко О.П. «Ігрова терапія у вихованні дітей із синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю». Харків: Видавництво «Ранок», 2015.
2. Федоренко, М. В., & Шарук, В. В. (2015). Основні види психологічної корекції синдрому дефіциту уваги з гіперактивністю у дітей.
3. Шевченко Ю.С., Шевченко М.Ю. «Ігрові методи психокорекції дефіциту уваги у дітей». Київ: Видавництво КМА, 1997.